

בית נאמן

נמסר במוצ"ש בהר - בחוקותי, כ"ג באייר התש"ף

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה. או בקול נאמן: 079-9-367-367 או בלקו בית נאמן: 079-9270505

בשעה 22:00

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

נושאי השיעור:

א. אליהו הנביא. ב. היתר מכירה. ג. להזהר בכבוד תלמידי חכמים. ד. נסי מלחמת ששת הימים. ה. עמידה בעשרת הדברות. ו. כתב אשורי. ז. ברכת 'מעין שבע' בצל הקורונה (וכשלא מתפללים בביה"כ), וכן בליל פסח שחל בשבת. ח. לכל דבר בקבלה יש מקור גם בפשט. ט. יש ברכות שמברכים דלא כהכרעת מרן. י. הקב"ה שומע תפלת כל אחד ואחד. י"א. פורים סרגוסה. י"ב. רבי חיים חורי צוק"ל. י"ג. רפואה מהקורונה. י"ד. 'נשמת כל חי' או הלל ביום ירושלים.

אליהו הנביא הוא הרפואה של הלב שלי

א. שבוע טוב ומבורך. היום בשבת שרו בבית את אחד הפיוטים, ואני שומע ולא מבין: "תשבי צורי לבבי, זכרו כצוף זמן, צורי סלח לחובי, אל יאריך זמן". תשבי זה אליהו הנביא, צורי זה הקב"ה, לבבי - מה זה לבבי? זכרו כצוף זמן, זכרו של מי? חשבתי המלה 'צורי' זו טעות, צורי היא לא בוי"ו, אלא הצד"י בחטף קמץ - צרי, מה זה צרי? רפואה. "הצרי אין בגלעד אם רופא אין שם" (ירמיה ה' כ"ג). תשבי - אליהו הנביא - צרי לבבי - הוא הרפואה של הלב שלי. לא הכוונה הקב"ה, אלא הכוונה רפואה, ולמה נכתבה בוי"ו? כי פעם היו כותבים פיוטים בלי ניקוד, ואם היו כותבים צרי, מי ידע לקרוא צרי? גידו צרי, צרי - "צרי לטוש עיניו לי" (איוב ט"ז ט"ו), לכן כתבו בוי"ו, אבל לא שהיו"ו בשורוק, אלא בחולם, כי הצד"י בחטף קמץ?

מכירת קרקעות

ב. היום למדנו בפרשת בהר סיני על השמיטה: "שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור" (ויקרא כ"ה ד'). לפני כמה שנים שמעתי מהרב רפאל כדיר צבאן ז"ל שפעם הרב גורן ז"ל מסר שיעור בנתיבות ואמר להם שלפי דעתו המכירה שעושה הרבנות בשמיטה, לא כדאי לעשותה, למה? נכון שהתירו את זה גדולים, גם הרב קוק וגם רבנים אחרים, אבל זה היה בזמן שהמדינה לא שלנו אז יכולנו למכור שדה או קרקע אחת או שתים, אבל היום ברוך ה' יש לנו מדינה משלנו. מה אתה מוכר? את כל המדינה כולה?! אז מה עושים? אמר להם כל הדרום כולו (לפי לדעתו) נתיבות, אשקלון, קרית גת והמושב שמה וכדומה נחשבים חוץ לארץ ולא צריך שום דבר [ובשמיטה נשתמש ביבול שגדל שם], ואילו בפנים הארץ לא לעשות מכירה. בזה הוא קב"ה להרבה מהחרדים שכל הזמן טוענים על המכירה 'אוי ואבוי', ומי שעושה מכירה אוכלים את הראש שלו...

ההיתר שריר וקיים עד שיבא המשיח

ג. אבל צריך לשים לב, כשאתה עושה דבר כזה העולם לא יוכל לעמוד בו. מי אמר שלא יוכל?! הרי בכל שנה ושנה כשמגיעה השמיטה אוספים כסף ועושים קרנות בשביל החקלאים ששומרים את השמיטה, היו פעם כמה מאות, היום יש אלפים וכו', כן ירבו שומרי שמיטה, ואין להם מה לאכול, צריכים לאסוף להם כסף, ולא רק זה, אלא יש גם את האברכים שמחמירים לא לקנות בשום מקום, רק מחנויות מסוימות שהם ביוקר³, והם מסכנים, אין להם ברירה. 1. יש פיוט דומה של רבי יהודה הלוי שאומר: "יודעי מאובי, אל תתמהמהו מהביא, צריי מגלעד, הוא אליהו הנביא" זה גם כן פיוט של מוצאי שבת, והוא אומר שם: יודעי מאובי, אל תתעכבו מלהביא לי צריי מגלעד - התרופה שלי מגלעד, ומי זו התרופה שלי מגלעד? הוא אליהו הנביא, אליהו הנביא היה בגלעד (מלכים א' י"ז א'), וככה גם כאן. 2. למה אני אומר את זה? כי יש הרבה בישיבה שעוד מהדירים את הפיוטים מחדש, יש הרבה מה לתקן, אבל לפחות נאמר זה. הדבר הזה לא תוקן בשום ספר. וכדאי לתקן אותו. 3. וכל שכן שאותה עגבניה שהיתה לפני ראש השנה במחיר זול, אחרי ראש השנה עולה המחיר שלה פי שתיים ופי שלוש...

קונים. למה לא תדאגו לאברכים? וכל שכן אם המדינה כולה תעמוד ככה אי אפשר לעמוד בדבר הזה. אם המדינה היתה בידינו והיה לנו אוזן קשבת אצל אומות העולם, היינו מביאים כל יום פירות וירקות מחוץ לארץ מאמריקה וכדו', אבל היום הדבר לא בידינו ואי אפשר לעמוד בכך. וגם השוק יהיה מוצף בכל מיני ירקות ופירות שהם אסורים מעיקר הדין. אמנם מדרבנן אבל אסורים. לכן ההיתר מכירה שעשו לפני מאה שנה ויותר (בשנת תרמ"ט) הרב יצחק אלחנן ספקטור והרב ישא ברכה ועוד רבנים אחרים, הוא שריר וקיים עד שיבא המשיח. תגידו לי: הנה בזמן בית שני שמרו שמיטה, נכון. אבל שם יכלו להביא מכל סביבותיהם, יכלו להביא מסוריה, מבבל, ממצרים, מעמון וממזאב, אבל היום כל הסביבות שלנו - "ציוה ה' ליעקב סביבו צריו" (איכה א' י"ז), כולם שונאים אותנו, תביא מהם יתנפלו עליך. הנה בשנת השמיטה תשמ"ז, כשנגמרה השמיטה - בתחילת תשמ"ח התחילה האינתיפאדה פעם ראשונה, למה? כי אלה שמוכרים לנו ירקות ופירות השמינו מרוב כסף... מה יעשו אתו? עשו דברים רעים. התחילה האינתיפאדה ונהרגו יהודים. היתכן כדבר הזה?! וכי אנחנו ניתן להם כסף בשביל להשמיד אותנו?! "לתת חרב בידם להרגנו" (שמות ה' כ"א)? לכן צריך להשאיר את הדבר כמו שהוא, וכל אחד ואחד באופן פרטי ישתדל לא לקנות מחנות שסומכת על היתר מכירה, אלא לקנות מחנויות ששומרים שמיטה. ובתנאי שהחנויות האלה ימכרו במחיר סביר, לא ימכרו פי שלוש ופי ארבע, אסור לעשות את זה.

חסידים אשכנזים צדיקים לובשים כאפיות

ד. אלה שאוכלים מהיתר מכירה תלמידי חכמים גדולים, צדיקים גדולים, מקובלים גדולים, הרב עובדיה הדאיה זצ"ל, והרב עובדיה יוסף ע"ה אכלו מהיתר מכירה, רבי חיותא ע"ה - רבו של אבא גם כן אכל⁴, אסור לאדם להחמיר יותר מדאי. וקל וחומר שיש חומרה מוזרה עוד יותר, שאומרים: גם אם הערבי יזרע ויחרוש בקרקע שלו בא"י ויביא את הכל אסור לנו לאכול מזה, כי עושים 4. פעם היה לי יכות. כתבתי מאמר על זה, הבאתי ראייה מהמשנה בכריתות (דף ח' ע"א), משרות' צמח צדק (סי' כ"ח) ועוד, שכאשר מעלים את המחירים חכמים גזרו שלא לקנות מהם ומקלים בחומרת האיסור, בא חכם אחד משכונת גילה בירושלים, הרב שלזינגר שיהיה בריא, כתב מאמר נגד דברי, ושלח לי תענה מהר, כי אני רוצה להדפיס את זה בספר, אמרתי לו תדפיס (ונדפס בספרו "כל מקדש שביעית" עמ' קצ"ד והלאה). המאמר שלך יודפס, ויבואו חכמים בדור הבא ויקראו את זה וזאת זה, ויחליטו. ושם הוא אמר בתחילת הדברים, מה פירוש לקנות בזול? אם הטרף הוא בזול והכשר ביוקר, תקנה טרף?! אבל אם אתה מחליט מראש שכל היתר המכירה הזה הוא בבחינת טריפה, אם כן אין ייחוס בכלל. אנחנו לא מדברים על טריפה, אנחנו מדברים על עדיפות.

5. אמרו שפעם היה חכם בכפרים הקטנים בדרום שהיה מחמיר בזה, ואין שם מה לאכול (לא היו מביאים כמו בבני ברק), ורבי חיותא ע"ה שלח לו: תאכל, הרבנות מתירה אל תחמיר, ולא שמע בקולו ונפטר צעיר.

עיצוב גרפי: תא"ל 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:59	20:15	20:53
19:16	20:18	20:50
19:07	20:19	20:51
19:14	20:16	20:48

להקדשות והנצחות 052-7130-552

נסו מלחמת ששת הימים

1. והיום מצאתי בתורה רמז נפלא, אי אפשר להאמין. **"לא תעשו לכם אלילים"** (ויקרא כ"א). אלילים כתובה בלי יו"ד אחרונה, ראשי תיבות אביגדור ליברמן יאיר לפיד מבחוץ... התורה אומרת שהם מבחוץ. כמה שהם מנסים לבזות ולחרף: החרדים החרדים החרדים. ברגע האחרון - **"ושברתי את גאון עוזכם"** (ויקרא כ"ו י"ט). את הגאווה הזאת הקב"ה שובר. **"הקב"ה אינו רוצה שבעם ישראל אחד יאכל את השני. הוא רוצה שנהיה אחים, שנהיה ידידים, שנהיה חברים. לכבד אחד את השני.** הוא לא שומר שבת, אבל תכבד את מי ששומר שבת, הוא לא יודע מה זה לימוד תורה, לא למד מה זה תורה, הרי הם ככה גדלו. אבל תכבד⁸. ואלה אנשים מנותקים מן המציאות. הם רוצים להיות בראשות הממשלה שמדי פעם ימרו את החיים של העם. אנחנו לא ממררים⁹. השבוע הזה הקב"ה עשה לנו נסים ונפלאות, עשה לנו מלחמת ששת הימים שנסתיימה במכה אחת כנגד כמה מדינות בבת אחת, אנשים חושבים זה הציונים עשו, זה משה דיין עשה, לא, זה לא משה דיין, הכל מכוון מלמעלה. היום קראנו בפרשה: **"ורדפו מכם חמשה מאה"** (ויקרא כ"ו ח), **חמשה** ר"ת חיילי מלחמת ששת הימים, היו מאות ואלפים נגדנו, והקב"ה עזר לקומץ של חיילים, וכמה שאנחנו כלום לעומתם ניצחנו בכל החזיתות וגם בירושלים¹⁰. והנה בעזרת ה' בסיעתא דשמיא קבלנו את הכותל, קבלנו קבר רחל, קבלנו מערת המכפלה וכל הדברים האלה¹¹. והם רוצים להשתלט על המדינה. **אם אתם מבינים** מה קרה השבוע הזה? אנחנו עם אחד, לא שני עמים. אם אתם שני עמים תגידו אנחנו עם אחר. לא יתכן כדבר הזה. אפילו חילוניים מזכירים. (פעם היה איה כנס של סיום הש"ס, והרב עובדיה ע"ה היה שם, וארבעים אלף איש באו למגרש טדי, והחילונים כתבו על זה. אבל בחלק מעיתונים חרדיים של אשכנזים - "כמאן דליתנהו דמו", אין כלום. לא היה הכנס הזה. לא קיים בעולם... מה שאינו שלנו כמאן דליתא). **המידות הרעות האלה הם מעכבים את הגאולה. מעכבים את המשיח. מעכבים את היראת שמים.** לא ככה עושים. תכתוב באו כך וכך, אין הכי נמי, תאמר זה שלנו זה של הספרדים. "כולנו בני איש אחד נחנו" (בראשית מ"ב י"א). להרחיק את המידות הרעות האלה.

8. אבא של יאיר לפיד היה במחנה עולים (הוא בא מהונגריה ואמריקה מוסק), והיה שם חרדי אחד שהיה מתפלל, אמר מה זה? הלך למפקד המחנה, אמר לו תשמע, יש פה חרדי או דתי אחד שהוא מאות לאויב, מאות לאויב? אין זה יכול להיות? קם אליו, ראה עליו תפילין, אמר לו מה אתה רוצה ממנו? אמר לו במכשיר הזה הוא מאות לאויב... אמר לו אתה משוגע, מטורף, סכל, פתי, כסיל, בער, אויל, לא ראת אף פעם תפילין בחיים שלך בהונגריה!? מה יש לך? הסבא שלך הניח תפילין. הם לא יודעים כלום.

9. יש תלמידי חכמים ויש הולכים לצבא. בתנאי שיאהבו אחד את השני. שיברכו אחד את השני. לכן אנחנו אומרים ברכת החיילים. קמו עלי אמרו לי אל תזכיר את החיילים, אני מזכיר וחצי! **לא יתכן מי שיתן לך כמה גרושים לבית הכנסת תעשה לו מי שבירך, ומי שמוסר את דמו למען עם ישראל תקלל אותו!** אין דבר כזה. **תברך אותם. ותאמר שיחזרו בתשובה שלמה גם כן בכלל הברכה.** לא עושים כדבר הזה. השנאה הזאת מפעפעת בינינו, אם נמשיך בפעפוע הזה, אוי ואבוי לנו.

10. בתחילה עשו תנאי עם מלך ירדן, אמרו לו תעזוב אותנו לא נעשה לך כלום, תשאיר אותנו, והוא אמר לא, אני נלחם בכם, כי הוא שמע לדברי נאצר שאמר לו אחר כך נכבש את כולם ונזרק את כל היהודים לים. תזרוק את היהודים לים! אוי ואבוי לך. יש להם אלוך כביר שלא יתן לך לזרוק אפילו אחד מהם לים.

11. לפני תשעים שנה בא **האדמו"ר מגור** למערת המכפלה, ושם הערבים אומרים מותר ליהודים לעלות רק שבע מדרגות, לא יותר מזה. והוא שם את רגלו על המדרגה השמינית, "ותהום כל העיר" (רות א' ט"ו), הוא בא לכבוש אותנו... והיום הפוך, אנחנו הולכים למערת המכפלה, נכנסים לאוהל יצחק ומתפללים ועושים את הכל, ואין נוגש, ואין פוצה פה ומצפץ. פעם אחת אחרי מלחמת ששת הימים באו כמה חיילים מאובקים, מלאים אבק ועפר למערת המכפלה ורצו שם מעייפות, בא שיח' ג'עברי (נדמה לי שהוא היה בין הפרועים בצידי הר"פ) והתחיל לתת להם מוסר: אתם לא מתביישים? אנחנו (כלומר הערבים) כשבאים לשם רוחצים ומכבסים בכל נקב ונקב ובכל חור וחור בגוף, ואתם באים ככה עם הבגדים שלכם ועם האבק הזה!? וכולם פחדו לענות לו. היה שם **הרב מרדכי אליהו ע"ה** ואמר לו אוי ואבוי לך, **אנחנו בני הגברת, אחד שהוא גורש מאמו עשרים שנה, ואחרי עשרים שנה בא אליה כשהוא מלא עפר ואבק, היא תחבק אותו, בוא בני מחמודי, איפה היית עד כשני? אבל אתם בני השפחה, מה אכפת לה מכם? כמה שתתרחצו כל היום לא יעזור לכם כלום.** הסתכל עליו משה דיין אמר לו: הרב הגזמת. הוא נכנס לחדר, אחרי חמש דקות בא ונישק את

כל זה בשבילנו. אז מה עושים? הולכים לירדן. ומי אמר שהירדנים לא יביאו מארץ ישראל? אז לוקחים חסידיים אשכנזים צדיקים, לובשים כאפיות, ויש תמונה שלהם, **זה ערבי זה? ילבש עשר כאפיות לא יעזור לו כלום, רואים שזה יהודי משלנו אשכנזי, והוא עובד שם. אם חס וחלילה ירגישו בו - כמו כלום יירו בו.** איפה נשמע כדבר הזה? הגמרא בסנהדרין אומרת (דף כ"ו ע"א) רבי ינאי מכריז קומו וזרעו בשביעית משום ארנונה, תקומו ותזרעו בשביעית לכתחילה, לא ספיחין, אלא לזרוע, בגלל שיש ארנונה של המלך שהיא יותר מדאי ולא יכולים לעמוד בה. ויש אומרים שאם לא ישלם את הארנונה לוקחים אותו לכלא ואחר כך מגיעים לידי פיקוח נפש, קל וחומר משום אינתיפאדה, קל וחומר משום סכנת נפשות. אין דבר כזה. אדם צריך כל דבר ודבר לעשות אותו בחכמה בתבונה ודעת.

להזהר בכבוד תלמידי חכמים

ה. יש כאלה מטיילים את כל הענין על **הרב קוק ע"ה**, אבל הוא לא הראשון שעשה את זה, עשו את זה לפניו גדולי עולם שאף אחד לא מפפקק בגדולה שלהם⁶, לא נראית לך הקולא שלו? אל תעשה אותה. בבקשה, תאכל מחנות של שמיטה. אבל שלא יעשו מחירים גבוהים. ואני מצאתי רמז מפסוק לסברא של הרב גורן שעכשיו שיש לנו מדינה צריכים להחמיר לא למכור. קראתי השבוע "שדך לא תזרע" - **לא תזרע גימטריא תש"ח**, בשנת תש"ח כשתהיה שדך - תהיה הקרקע והמדינה שלך - תפסיק לזרוע. אל תעשה חכמות, תקבל את השמיטה כמו שהיא. אבל יגיע הזמן שנגיע לזה. כמה שפחות לעבוד בשמיטה. ואם צריך איזו עבודה תעשה אותה ע"י נכרי, אבל בינתיים יש היתר מכירה. לא להתנפל על תלמידי חכם שהתיר מכירה בתור רב ראשי לישראל, לבזות אותו, לחרף אותו, לגדף אותו, מה התכונות הרעות האלה!?

6. יש היום מידה רעה - את **הרב קוק ע"ה** אסור להזכיר. למה אסור להזכיר? אחד כתב על ספר אחד: בהוצאת מוסד הר"ק, פעם ראשונה אמרתי הרק, טוב, אבל כתב ככה עוד פעם ועוד פעם, מה זה הר"ק? הרב קוק. אסור להזכיר את השם שלו? עד כדי כך? **הוא היה תלמיד חכם צדיק וירא שמים, גאון אדיר.** מיישוע כתב לי שפעם התווכח האדמו"ר מגור עם הרב קוק, ואמר: **איך אפשר לדבר על תלמיד חכם שהוא בקי בארבעה טורים ובית יוסף בעל פה!** ככה התבטא על הרב קוק. הרב קוק היה צדיק גמור. והוא היה מחמיר לעצמו, והוא שחיק את הענין של ההיתר מכירה. אבל בזמנו היו הפקידים של הברון במושבות החדשים בארץ ישראל שאמרו אם יש היתר אז כל מי שלא רוצה לעבוד בשמיטה נזרקו אותו החוצה, הרב קוק כתב להם מכתב: אם תעשו דבר כזה אני אאסור את המכירה. למה? כי זה נקרא שעת השמד (עיי' בסנהדרין דף ע"ד ע"א). **אתם מכריחים בני אדם שיעבדו בשמיטה? אלה שעובדים כי אין ברירה - עשינו להם היתר מכירה, אבל אלו שאינם עובדים אדרבא יבורכו מפי עליון.** ככה היה הרב קוק. **לדבר עליו לעז זה אסור.** יש כאן רחוב הרב קוק, ויש קוראים לו בזלזול 'רחוב אברהם'. **מי שאומר ככה חייב מיתה. חייב כרת.** אסור לומר כדבר הזה. הקב"ה משלם למי שפוגע בכבוד תלמידי חכמים. הרב קוק היה צדיק גמור. היה הרב אריה לוי ע"ה הולך אחריו כמו תלמיד שלו. והרב אריה לוי היה חותנו של **הרב אלישיב ע"ה**. למה כל אחד פוער פיו על תלמידי חכמים? **אתה מזכיר את הרב קוק - תזכיר אותו בסילודין.** בפחד. הוא היה צדיק גמור. **הרב חזון איש ע"ה שמע דרשה שלו בבני ברק והיה שעה וחצי עומד,** אמרו לו למה הרב עומד? **אמר להם: התורה עומדת אני עומד!** ככה מסופר, וככה ידוע. אמרו שהחזון איש לא כתב 'מרן' לאף אחד, רק לרב איסר זלמן מלצר. אבל יש לו עוד מכתב וכתב בו 'מרן' לרב קוק [ונדפס בשו"ת בית נאמן ח"א עמ' תקכ"ו], ויבואו שוטים שבעולם ויכתבו בשמו שאמר 'קוק', אתה יודע כמה אנשים התקלקלו בגללך? מה זה קוק? מה הדיבור הזה? מעולם לא אמר ככה החזון איש, אולי אמר הרב קוק, אולי בכלל לא אמר את זה. אסור לנהוג במדוות רעות כאלה. אסור. אסור. אסור. אסור. **כל מי שאומר מלה נגד הרב קוק או נגד רבנים אחרים יש לו בעולם הבא צואה רותחת** (עירובין דף כ"א ע"ב). **צריך לכבד תלמידי חכמים.** אם אצלנו אחד פוגע בשני מה אנחנו רוצים מהחילונים? הם יאמרו: אתם אוכלים אחד את השני. לא עושים כדבר הזה.

7. השבוע הזה היתה הלילא של רבי שמעון (ושרים לכבודו "כדאי הוא רבי שמעון", רבי שמעון, רבי שמעון... מה זה רבי שמעון? אני יודע גרבי יין, רבי שמן לא ידעת... יש בגמרא רב שמן בר רבא, ואנחנו לפי המסורת שלנו רב שמן, אבל ראיתי בספר אחד שיותר מסתבר רב שמן, כי זה קיצור מרבי שמעון. אבל למה רבי שמעון? למה תעשו מרשב"ש שמן זית?... תגידו רבי שמאון, אל תבטאו את העי"ן, אבל אל תגידו ככה). לכתוב על כל הרבנים שבאו למירון ולהשמיט את הרב שלמה עמאר שליט"א ולא להזכיר אותו!? מה קרה לכם?

ממונות כשרות שלום בית

בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א

הנהל אלפוני 26 (נושא האנטי)

383-5353-02

בית ההוראה כסא רחמים

רביה סת"ם חינוך ילדים

הרבנות

8:00-24:00

9:00

26 שנה לפני הקי"ה

www.yhr.org.il

בית ההוראה

שיש פה תלמידי חכמים שילמדו תורה, ובלעדי התורה אין טעם בכלל לחיות כאן בארץ, ואתם תכבדו אותם - אין הכי נמי. אבל אם אתם רוצים רק להרוס ולהרוס ולהרוס - תשארו עם ההורסים, תלכו החוצה, תשבו בחוץ, התורה אומרת אלילים ומבחוץ - החוצה.

אם צריכים לעמוד בעשרת הדברות

ז. בקריאת עשרת הדברות צריכים לעמוד או לא צריכים לעמוד? מן הדין לא צריכים לעמוד, אבל יש נוהגים לעמוד. פעם שעברה (עלון מס' 164 אות י"ד) חכם אחד הטעה אותי וכתב שמהרי"ט ראה את תשובת הרמב"ם שאין לעמוד, ואפילו הכי לא אכפת לו, ואמר אם נוהגים לעמוד שיעמדו. אבל התברר שזו טעות (אי אפשר היום לסמוך, אם לא תבדוק הדברים במקורותיהם), והחכם הזה בעצמו חזר בו. למה? הוא ראה תשובה אחרת וטעה בין תשובה לתשובה. אילו מהרי"ט כתב ככה היה לנו עמוד גדול לסמוך עליו¹². ואם מהרי"ט אמר אפשר לסמוך ולעמוד. אבל מתברר שהוא לא כתב את זה. הייתה טעות. הרמב"ם כתב לא לעמוד, ולפסוק נגד הרמב"ם לכתחילה לא כדאי.

קידוש בביהכ"נ ושכר הרבנים

ח. היה חכם אחד, הרב וולדנברג ע"ה בתשובה באור תורה (סיון תשמ"ד סי' קל"א) שכתב שהמנהג הזה לעמוד בקריאת עשרת הדברות, הביא אותו הרשב"ץ (והכוונה למש"כ בספר זה השולחן). אבל אילו היה ככה היינו יכולים לסמוך עליו, כי הרשב"ץ היה אחד מהראשונים וכולנו סומכים עליו בכמה דברים. דבר ראשון, הרב עובדיה ע"ה היה במצרים והתיר להם להמשיך במנהגם לעשות קידוש בליל שבת בבית הכנסת אפילו שלא עושים סעודה שם, כדי שלא ישתכח מהם לגמרי הקידוש, והוא מצא תשובת הרשב"ץ (ח"ג סי' רמ"ו) שלא היה מוחה בדבר הזה (ש"ת יחיה דעת ח"ב סי' ל"ד, וע"ע שו"ת יבי"א ח"א ח"א ח"א סי' ט"ו). דבר שני, כל אלה הרבנים שמקבלים שכר על העבודה שלהם זה על פי הרשב"ץ. כי הרמב"ם (פ"ג מהלכות ת"ת ה"י) אוסר את זה¹³. והרשב"ץ (ח"א סי' קמ"ב-קמ"ח) התיר לנו¹⁴. וכולם סומכים עליו.

לזרוק דבר שנכתב עליו בכתב אשורי

ט. והרשב"ץ התיר גם כן עוד דבר, הרמב"ם סובר שכל דבר שנכתב בכתב אשורי אסור לזרוק אותו (ש"ת פאר הדור סי' ז). ולכן כתב שלא כותבים את הגט בכתב אשורי, ולפני כן כתבו אותו בכתב מעאלק (מה זה מעאלק? מי שמכיר כתב יד שלנו רואה

ידו של הרב מרדכי אליהו, אמר לו חזק וברוך. אמרת אמת. אנחנו בני השפחה ואתם בני הגברת. ללמדך כשאדם אומר את האמת לא יפחד מאף אחד רק מבורא עולם. איך אמר רבי יהודה הלוי? "לראות פני מלכי מגמתי לבד, לא אערוץ בלתי ולא אעריצה", אני רוצה רק לראות את הקב"ה, ולא אערוץ בלתי - לא אפחד מאף אחד זולתו, ולא אעריצה - לא אעריץ בני אדם יותר מדאי.

12. מהרי"ט ט"ז זה אחד מגדולי האחרונים. הרב זיון ע"ה כתב עליו: 'הענק שבאחרונים' (ראה בס' סופרים וספרים ח"א עמ' 205), והוא לא אדם שמפזר שבחים לספרדים, אבל על מהרי"ט כתב ככה.

13. יש חכמים אומרים אני לא אז מהרמב"ם. הרמב"ם זו התורה עצמה. אם כן אל תקבל משכורת בתור רב, הרמב"ם אוסר לקבל משכורת, לא בתור רב ולא בתור ראש ישיבה ולא בתור שום דבר. מה תעשה?

14. הרשב"ץ בא מספרד לאלג'יר, והוא לא היה מתפרנס מהתורה, הוא היה רופא, בא לאלג'יר אמרו לו תשמע אדוני מה אתה עושה? אמר להם אני רופא, אמרו לו מה אתה שווה? מה שכתוב בשמים כתוב. אם כתוב שהחולה ימות, אתה יכול להחיות מתים?! ואם כתוב שהחולה יחיה, לא צריכים אותך. אמר מה אני אעשה לאנשים האלה?! אמר להם כתוב "נתנה תורה רשות לרופא לרפאות" (ברכות דף ס"ע"א), אמרו לו נתנה תורה רשות נכון, אבל מי אמר בכסף? אמר להם התרגום אמר "ורפא ירפא" (שמות כ"א י"ט) - ואגר אסיא ישלם - שכר הרופא ישלם. אמרו לו אנחנו הולכים לפי הפשט, התורה אמרה "ורפא ירפא" בלי כסף. אז מה יגיד? אמר להם אני רב, אמרו לו אתה רב? בסדר, שילמו לו, וכתב שבע תשובות להוכיח שמוטר לקבל כסף על הרבנות.

שזה כמה אותיות תלויות אחד בשני), ואחר כך אמר הכתב הזה לא ברור כל כך, והוא צריך להיות ברור, אז נכתוב אותו בכתב מדבדב (מה זה מדבדב? כמו אותיות רש"י, כל אות לבד, אבל לא באותיות אשוריות) וזה מובא בבית יוסף אבן העזר (סימן קצ"ו). אבל למעשה כל העולם כותבים גט באותיות מרובעות. למה? כי הרשב"ץ (חלק א' סוף סימן ה') כותב שהרמב"ן והר"ן חולקים על הרמב"ם בזה, ולדבריהם אפשר לכתוב שטרות בכתב מרובע¹⁵. ויש הוכחה יפה מאד לזה. כי הגאון רבי דוד לוריא כתב (בפירושו לפרד"א פ"ח אות קנ"ד), שבגמרא בבא בתרא (קס"ו ע"ב) מוכח שהיו כותבים את השטרות בכתב אשורי. איך מוכח? כתוב שם שאם למעלה בשטר כתוב ספל ואחר כך כתוב קפל, או כתוב קפל ואחר כך ספל. מה זה קפל וספל? רשב"ם אומר (ד"ה קפל) זה גימטריאות, כלומר הלווה לחבירו 210 דולר כמנין קפל, ובמקום לכתוב מאתים ועשרה - כתב קפל, ואחר כך בסוף השטר חזר על הדברים וכתב ספל, ספל זה 170, מה עושים? יכול להיות שגם בסוף כתוב קפל, רק הזכיר עמד על הרגל של הקו"ף ועשה אותה סמ"ך או הפוך. הגמרא דנה בדבר הזה. משמע שכתבו את השטרות באותיות אשוריות. ומאידך מצינו בראש השנה (דף י"ח ע"ב) שהיה תאריך מסוים שבו הייתה שמחה גדולה מאד. על מה השמחה? שבטלו אזכרתא מן שטרייא, היו כותבים בזמן החשמונאים בשנה פלונית ליוחנן כהן גדול כהן לא-ל עליון, וחכמים כעסו על זה, אמרו מחר תזרוק את השטר ונמצא שם שמים מוטל באשפה. הפסיקו את זה. לא כותבים לא-ל עליון, אלא כותבים ליוחנן המלך, להורקנוס, לינאי, בלי לא-ל עליון. ולכאורה גם אחרי שאתם לא כותבים שם שמים, אבל אתם כותבים את זה בכתב אשורי (כמו שמוכח בבבא בתרא הניד), ואיך אתם זורקים דבר כזה? אלא משמע שבכתב אשורי שהוא חול אין שום בעיה.

איך אפשר לגנוז קופסאות של זיתים!?

י. ויש מחמירים בזה, ככה היה רבי בוגיד ע"ה כשבא לארץ כמה חודשים, כל קופסא של זיתים או של גפרורים וכל דבר היה גונז. איפה תמצא להם מקום? "אי זה בית אשר תבנו להם ואי זה מקום מנוחתם" (ע"פ ישעיה ס"ו א'), איך אפשר לגנוז קופסאות של זיתים וקופסאות של גפרורים? הרי אין לדבר סוף. לעומתו רבי כלפון ע"ה (שהיה בחוץ לארץ) כתב בבבית כהונה (חא"ח מערכת האלף אות כ' וחיו"ד מערכת האלף אות ח') כיון שצריכים לכתוב באשורית בשביל הרחבת השפה [והכתב בבתי ישראל], מותר לעשות את זה. אי אפשר לעשות שני כתבים באותה שפה, כתב אשורי וכתב רש"י, אלא לכתוב באשורית. ויש לו ראייה מהרמב"ן והר"ן והרשב"ץ וע"פ דברי הרד"ל שאמרת¹⁶.

15. אבא ע"ה היה כותב כתובת על המכתבים שהיה שולח לארץ לרבו - רבי חיותא ע"ה או לרב צבאן, והיה כותב אותם באותיות מרובעות, כי בכתב אשכנזי הוא לא רגיל, ולכתוב כתב ספרדי מי יבין אותו? אז הוא כותב באותיות מרובעות, ואת המעטפה כמובן לא שומרים, זורקים את זה, כי חלקו על הרמב"ם, אמרו לא נורא, אם זה חול אין בו קדושה מיוחדת, רק דברי תורה צריך לגנוז, אבל דברים של חול אין בהם שום בעיה.

16. בחוץ לארץ לא היה לנו שום קשר עם העולם, אין לנו רדיו, וודאי לא טלוויזיה, ועיתונים בצרפתית אנחנו לא קוראים, היה אבא מקבל פעם בשבוע לבית הדין עיתון אחד שבא מארץ ישראל: 'הצפה'. (הצפה בלי וי"ו, ככה כתוב שם. עם נקודה בצד"י של דגש חזק וחולם למעלה - הצפה. עכשיו נגמר הצופה, כולו דברים בטלים.) והיה יודע בו מה שקורה בעולם. וביום שבת היה פוגש מישהו (רבי מרדכי שמעוני) והיה מספר לו סיפורים על 'בומב אטומיק', ועל אמריקה ועל רוסיה (וכל הזמן אני שומע 'בומב אטומיק' ולא הבנתי מה זה, זו פצצה אטומית. היו ימים שכל העולם כולו פחד מהפצצה הזאת). ובעיתון הזה יש בו מדור קטן קטן לאורך העתון כולו שמדבר על פרשת השבוע. והיה מורי רבי רבי סוסו כהן ע"ה חותך את הקטע הזה של פרשת השבוע וגונז אותו. אבא ע"ה אומר, צריך לגנוז את כל הצופה. אתה מחמיר כל כך בכתב אשורי? אמר לא, אלא אולי מאחורי הדף יש איזו מלה של קדושה, מלת אלקים, איזה חידוש, או איזה דבר, לכן היה גונז. היה לנו על הספרייה שלנו עד התקרה כל מיני עיתוני הצופה מלאים אבק ועפר. כשעלינו ארצה זרקו את כולם, אין מה לעשות. אבל לא צריכים לחוש כל כך. ופוק חזי מאי עמא דבר.

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוצה ע"י מוגהים מוסמכים מיושבת כסא רהמים

להצלת יום חור,
דיאל בוכריס, ינותן
מאמו, חיבה סופר
וכדיר בוכריס וב"ב.

להצלת
מצליח
אוזן
ורעייתו

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לרפואת
רותי בת
וורדה
לביית דרור

לעילוי נשמת
יוסף חי כהן
בן מסעודה
תנצב"ה.

לעילוי נשמת
כדיר בן תיתה ז"ל
תנצב"ה.

לעילוי נשמת
לע"נ רבי
ציון בן
כלימה ע"ה

המסקנה בענין עמידה בעשרת הדברות

יא. ואילו היה הרשב"ץ אומר שצריכים לעמוד, או שיש מנהג לעמוד בזמן עשרת הדברות, וגם ראה את דברי הרמב"ם וחלק עליו - אפשר לסמוך עליו, אבל אף אחד לא הזכיר את הרמב"ם הזה כי רק בדורות האחרונים (בשנת תרצ"ד) ראו את התשובה הזו [ובפרט שאין אלו דברי הרשב"ץ וכדלקמן]. ומאידך אם נעשה דבר נגד הרמב"ם יש בעיה, מה לא נעשה כמו הרמב"ם?! והבעיה כפולה ביותר, כי היום הכופרים כבר לא אומרים שעשרת הדברות נתנו בסיני, אלא הם כופרים במעמד הר סיני ובכל (וכי נדע כל מה שאומרים הרשעים הארורים האלה?), ואנחנו עוד נחזק אותם?! **לכן אלה שנהגו לעמוד בעשרת הדברות שישמכו לעמוד, אבל יעלו את הרב, ויתחילו לעמוד בתחילת הקטע לכבוד הרב, ואם לא עלה הרב, בכל אופן כשעומדים כבר בתחילת הקטע גם הרב עובדיה מסכים שאפשר לסמוך להקל בזה (ש"ת יח"ד ס"ו ס"ח).** לא לבטל מנהג. צריך להתחשב במנהגים. המנהג הזה לעמוד בעשרת הדברות נהוג עוד לפני הרמב"ם. ויש לו אסמכתא **מרב סעדיה גאון** שתרגם כל עשרת הדברות, על כל דברה ודברה כתב שני עמודים (נדפסו בספר ארחות חיים בגרסא תרע"ט דף קצ"ב ע"ב), באריכות רבה מאד, על השבת ועל יחוד ה' וכו', ועל כל הדברים האלה. ומלבד זה יש פיוט יפה מאד שכתב **רבי יצחק בן גיאת**: "יום מעמד סיני, עת בא ברעיוני, ימלא מתני, צירים וחלחלה", ויוצאי ג'רבא ולוב כשהיו מגיעים לעשרת הדברות היו קוראים אותו. ולא שכנזים יש משהו דומה, הם קוראים ביום שבועות פיוט: "אקדמות מילין, ושריות שותא, אַוְלָא" שקילנא, הַרְמֵן ורשותא". והוא פיוט יפה מאד, והוא הקדמה לעשרת הדברות¹⁷. **עשו משהו מיוחד לעשרת הדיברות, כדי שנוזכר שפעם עמדנו כולנו למרגלות הר סיני. לכן לא כדאי לבטל את המנהג.** רק שיעמדו מתחילת הקטע. אבל האסמכתא ממרהי"ט איננה, וגם האסמכתא מהרשב"ץ איננה ולמה? כי הספר "זה השלחן" לא כולו של הרשב"ץ, אלא זה מנהגים של אלג'יר, וחלק ממנו נמצא ברשב"ץ וחלק זה דברים שנהגו באלג'יר. רק שבאלג'יר נהגו לעמוד בעשרת הדיברות, וכך נהגו גם בג'רבא ובמרוקו. לכן לא כדאי לבטל את המנהג הזה בבת-אחת. אולי בדורות הבאים יחליטו הרבנים מה שיהליתו.

אמירת 'מעין שבע' כשלא מתפללים בביהכ"נ

יב. שאלו אותי: בגלל ימי הקורונה לא מתפללים בבית הכנסת קבוע (מתפללים במרפסות, וכל אחד מצטרף ממקום אחר, מכאן ומכאן) **האם יגידו ברכת מעין שבע** (בערבית ליל שבת) **או לא? אני יודע שאבא ע"ה בשבוע של פטירת הסבא או הסבתא, התפללנו בבית ואמרנו ברכת מעין שבע, כי הוא תופס כמו הבן איש חי (ש"ב פירשת וירא אותי) שאפשר להגיד.** ואני אגיד לכם למה, כי המנהג הזה שלא לומר מעין שבע בבית חתנים ואבלים, מקורו במרן (ס"ר ס"ח ס"ו) שכתב: **"אין אומרים ברכת מעין שבע בבית חתנים ואבלים, דליכא טעמא דמאחרין לבוא שיהיו ניזוקין"**. כלומר, הטעם שתיקנו ברכת מעין שבע, כי אנשים באים מאוחר לבית הכנסת ואם הצבור יגמרו ערבית מהר ויצאו החוצה, וישאירו את המאחר לבדו הוא יכול להינזק. שהרי זמן תפלת ערבית של ליל שבת היא פחות מרבע שעה, כי אין בה ח"י ברכות בעמידה, ויש בה רק: "מזמור שיר ליום השבת" ו"בואי כלה בואי כלה", תפילת ערבית וגמרנו (שיר השירים נתקן רק יותר מאוחר על פי החמדת ימים ח"א פרה"א אות ל). לכן תיקנו להם ברכת מעין שבע, כדי שמי שיבוא ישמע ויקשיב וכך יתעכבו שם עוד זמן. זה הפשט של הגמרא (שבת דף כ"ד ע"ב). **אלא שהיום הטעם הזה כמעט ואיננו, כי רק פעם היו בתי הכנסת מחוץ לעיר והיו שם מזיקין. אבל היום בתי הכנסת נמצאים בעיר, ואף אחד לא ניזוק שם, ואין כבר חששות כאלו.**

17. הם לא אומרים 'אולא' בביטוי הוא"ו, רק אני מבטא כך, הם אומרים אבלא... "אולא" פירושו בהתחלה, וככה זה גם בערבית "אול". זה פיוט בארמית יפה ומרגש. אינני יודע אם הם מתרגשים כשקוראים אותו כמו שאני מתרגש... אמנם לא שמעתי את המנגינה שלו (אולי פעם אחת שמעתי).

18. ופעם היו אומרים אותו באמצע הקריאה, וכשהיו קוראים: "בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים" (שמות י"ט א) - מיד היו מתחילים לקרוא את ה"אקדמות מילין"-אקדומס מילין... אחר כך אמרו זה נקרא הפסק, וצריך לקרוא את זה לפני. אדרבא טוב מאוד.

וכמו הבתים כולם, כך בתי הכנסיות. ולא עוד, אלא שעל פי הקבלה, ברכת מעין שבע יש לה ערך של חזרה.

כל דבר שהקבלה אומרת יש לזה מקור בפשט

יג. וכל דבר שהקבלה אומרת יש לזה מקור בפשט. אנשים חושבים שהפשט והקבלה נלחמים זה בזה, אבל זה לא בדיוק, יש יסוד בפשט גם לסברות של הקבלה. ומה היסוד לזה? שבסעיף האחרון בסמ"ח (סעיף י"ג) כתוב מרן: **"אם התפלל של חול, ולא הזכיר של שבת, או שלא התפלל כלל ושמע משליח ציבור ברכת מעין שבע מראש ועד סוף, יצא"¹⁹.** אם אדם לא התפלל ערבית, או שהתפלל וטעה והתפלל תפילה של חול²⁰, ואחר כך שמע מהשליח ציבור שאומר מעין שבע, יוצא ידי חובה. שמע מינה שיש במעין שבע משהו מעין חזרה. עוד דוגמא, הוזרה אומר (ח"ג דף צ"ג ע"א), והבא"ח (ש"א פרשת תרומה אות ג) מביא אותו, **שכאשר עונים קדושה בחזרת שליח ציבור צריך לכוון שמקיימים מצוות עשה "ונקדשתי בתוך בני ישראל"** (ויקרא כ"ב ל"ב), **והרב עובדיה ע"ה** (הליכות עולם ח"א עמ' קפ"ו) מביא שהרא"ש כתב (ברכות פ"ז סי' כ) שזה לא מצוה מדאורייתא אלא רק מדרבנן בעלמא, שהרי הפסוק "ונקדשתי" לומדים ממנו לימוד אחר, כמו שכתב הרמב"ם (פ"ה מהלכות יסודי התורה הל' ג-ד) שאם יעמוד גוי ויכריח יהודי לחלל שבת וכדומה ועושה את זה בכוונה להעביר אותו לשמד, לא ישמע בקולו, אלא יהרג ואל יעבור, זו הכוונה של הפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל". וא"כ כשאנחנו מתפללים בבית הכנסת מה שייך "ונקדשתי"? ומה שאמרו שלענות קדושה זה נלמד מ"ונקדשתי", זה רק רמז בעלמא. אבל לרמז הזה יש מקור בגמרא שאומרת (מגילה דף כ"ג ע"ב), מנין שכל דבר שבקדושה צריך עשרה? שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל", ו"תוך" זה עשרה, מנין לנו? אתיא "תוך תוך" ואתיא "עדה עדה", מה הכוונה? שכאן כתוב "ונקדשתי בתוך בני ישראל", ובמקום אחר כתוב: "הבדלו מתוך העדה הזאת" (במדבר ט"ז א), וכמה זה "עדה"? זה עשרה אנשים. היכן מצינו? שנאמר: "עד מתי לעדה הרעה הזאת אשר המה מלינים עלי" (במדבר י"ד כ"ז). ולכאורה מה הראיה, הרי אפשר לפרש ששם מדובר על כל העם כולו שהלינו? אבל רש"י הסביר (בחומש) בטוב טעם, שאם היה כתוב אשר המה "מתלוננים", הפירוש היה שזה חוזר על כל ישראל, אבל עכשיו שכתוב "מְלִינִים" בבנין הפעיל, הכוונה היא שהם מלינים את ישראל עלי, ומי הם אלה שגורמים לעם ישראל להתלונן? אלו עשרת המרגלים, (כי היו שנים עשר מרגלים, ויהושע וכלב לא היו בחשבון, א"כ נשארו עשרה מלינים), ויוצא שכוונת הפסוק עד מתי ל"עדה" הרעה הזאת, לעשרה מרגלים. א"כ לומדים "תוך תוך" ו"עדה עדה". ולכאורה מה אתה מביא ראייה מהפסוק הזה? הרי שם לא מדובר על קדושה? אלא רואים מכאן שאפשר למצוא רמז בפסוק ונקדשתי על קדושה. וגם כאן, על פי הקבלה מעין שבע דומה לחזרה, א"כ אפשר לומר אותה גם בבית חתנים ואבלים. וראיה לדבר שהאורחות חיים (הלכות אבל אות י"א) פוסק שאפשר להגיד. וגם בכנסת הגדולה (ס"ר ס"ח הגב"ה) כתוב כן בשם מהרל"ח (ס"ק ק"ב), וכ"כ במגן אברהם (ס"ק י"ד) ותוספת שבת (ס"ק י"ד) שאותם שנהגו לומר ברכת מעין שבע

19. ומקורו **מרב משה גאון** - שם זה נדיר. הרב חיד"א כתב (שם הגדולים ח"א מערכת מ"ם אות ק"י) שמצא בכתב יד **שמימות משה רבנו ועד הרמב"ם לא היה אדם שנקרא "משה", ועל זה אומרים: "ממשה עד משה לא קם כמשה"**, אבל מצינו את רב משה גאון, ר' משה מארבעת השבויים, ר' משה גיקטיליא, ר' משה אבן עזרא ועוד.

20. כמו שפעם היו עושים הטריפוליטנים. הם כועסים עלי ואומרים "אתה עשית אותנו עמי הארץ", אבל לא אני עשיתי אתכם, הרב שלכם סיפר את זה. יש חכם אחד מחכמי לוב **רבי מרדכי כהן ע"ה** שכתב ספר "הגיד מרדכי" (הוא חי לפני מאה חמשים שנה בערך), והביא שם את המנהג הזה (עמ' 205), מה היה? פעם **רבי שמעון לביא ע"ה** יצא מגירוש ספרד, ובא לטראבלס - ללוב, וראה שהם מאריכים בתפילה של ליל שבת יותר מדאי, והוא היה מקובל גדול (יש לו פירושים על הוזרה, שני כרכים גדולים על זוהר פרשת בראשית ונח), והוא התפלא, מה הם מאריכים כל כך?! יש להם כוונות יותר משלי?! הקשיב להם, ושמע שהם אומרים "על הצדיקים ועל החסידים ועל שארית עמך בית ישראל"... אמר להם מה קרה לכם? היום שבת, מה אתם מתפללים תפילה של חול?! אבל הם לא היו יודעים, ולכן תיקן להם שהשליח ציבור יאמר בקול רם "אתה קידשת".

גם בבית חתנים ואבלים, ימשיכו במנהגם. וכן פסק גם בבן איש חי, וכתב שעל פי דברי הרש"ש יש כוונה למעין שבע, ואפשר לומר את זה אפילו במקום שאין בית כנסת קבוע.

פעמים שמברכים ולא הכרעת מרן

יד. ומנין לעשות כדבר הזה לברך נגד מרן? העולם חושבים זו סכנה נוראה, אבל כולנו מברכים כל בוקר ברכות נגד מרן, כל מי שמאזין לזה יתחיל לצעוק... אבל רגע, הרי אנחנו קמים בבוקר ומברכים "הנותן לשכוי בינה", וכי יש לנו תרנגול בבית? הרי אין לנו (אם יש תרנגול, אין הכי נמי תחכה לו!)²¹ והרי הרמב"ם (פ"ד מהלכות תפלה ה"ט) ומרן (סי' מ"ו ס"ח) כותבים שאם אדם לא שמע קול תרנגול, שלא יברך²². אבל כל העולם נוהגים אחרת, ולמה? על פי הקבלה. ואותו דבר גבי ברכת הנותן ליעף כח, שמרן פוסק (סי' מ"ו ס"ו) שלא לברך אותה, ואפילו הכי מברכים אותה על פי הקבלה. אמנם יש אומרים שמרן חזר בו, אבל "ערבך ערבא צריך" (סוכה דף כ"ו ע"א). אלא הטעם הוא שנהגו כן על פי הקבלה. ואפילו החזרה כולה שכולנו אומרים בכל תפלה, בימי הרמב"ם שאלו אותו מדוע צריך לומר אותה? הרי היום כמעט כולם בקיאים ולא צריכים את החזרה. והוא ענה להם (בש"ת פאר הדור סימן קמ"ח) שזו תקנה של חכמים ולכן אין להזיז אותה ממקומה. א"כ מצאנו כמה ברכות שמברכים אותם שלא על פי הפשט הגמור, אלא בעיקר מחמת הטעם הסודי שבהם, (עיין בן איש חי פרשת תרומה אות ב). וא"כ זה לא כל כך מוזר שיש ב'מעין שבע' משום חזרה.

בית מלא ספרים

טו. והבן איש חי שינה את המנהג בעירו²³, כי כתוב בספר מזבח אדמה (סי' רס"ח) שהיום באו המקובלים והחליטו לומר מעין שבע בכל מקום "ואני איני מאנשיה וגם רבותי לא הגיעו אליה"²⁴, אבל נראה לי ליישב דבריהם שזה כמו בית מלא ספרים ולכן זה נחשב כמו בית הכנסת. זה תירוצו של מזבח אדמה, ומובא ביב"א (חלק ב' חא"ח סי' כ"ט אות ז), אבל זה לא מובן, כי גם אם נאמר שזה כמו בית מלא ספרים, מקסימום נחשיב את זה כמו בית שיש בו ספר תורה, ובאופן כזה הרב בעצמו (בש"ת בייע אומר חלק ט' חא"ח סי' ק"ח אות קכ"ז בהערותיו על הרב בן ציון אבא שאול) פוסק שאפילו אם יש שם ספר תורה, אם זה לא מקום קבוע, לא אומרים ברכת מעין שבע. וא"כ מה יעזור שזה בית מלא ספרים. ועוד דבר, שהרי על פי הפשט

21. פעם הייתי בכפר גדעון שבוע ימים בימי הקיץ, והיה שם חם נורא ואיום, כי לא היה מזגן, ובלילה בשעה שתיים שלוש קמים ויוצאים החוצה, ושם יש שלושה תרנגולים (מסכנים, פעם באה נמיה אחת ואכלה אותם, מה נעשה לה...!) ואני קורא ברכות השחר ומגיע ל"הנותן לשכוי" ומחכה לתרנגול, וכאשר עושה קוקוריקו, אני מברך הנותן לשכוי בינה. אחר כך גם השני בא, אבל "כבר קדמוך רבנך" (שבת דף י"ט ע"א)... פעם אחרת תקרא אתה ראשון... וכך היה לילה אחר לילה.

22. ומנין לרמב"ם הדבר הזה? הרי לכאורה הוא אומר שם שהמנהג בכל ערי ספרד שכולם מברכים, בין מי שמע ובין מי שלא שמע, וכי אדם שחולה ושרוע במיטה ולא יכול לזוז, לא יברך "מתיר אסורים" ואם אדם לא יכול לקום, לא יברך "זוקף כפופים"? או אדם שהיה ער כל הלילה, האם לא יברך "פוקח עיוורים" או "המעביר חבלי שינה"? ודאי שמברך. אלא מה, הרמב"ם סובר שכל זה טעות, מדוע? כי לשון הגמרא (ברכות דף ס"ב) מכריחה את הרמב"ם, הגמרא אומרת: כאשר יפתח את עיניו יאמר "פוקח עיוורים", וכאשר לובש בגדיו יאמר "מליבש ערומים", וכאשר ישמע קול תרנגול יאמר "הנותן לשכוי בינה", ואם הגמרא הייתה כותבת אחרת, כגון: למה אומרים הנותן לשכוי? בגלל ששומעים תרנגול, היינו יכולים לפרש כיון שרוב העולם (בזמננו) יש להם תרנגולים, גם מי שלא שמע צריך לברך. אבל הגמרא אמרה כשתשמע קול התרנגול תגיד הנותן לשכוי, משמע שאם אתה לא שומע, אתה לא מברך. וזה פשט הגמרא. וכך פסקו הרמב"ם ומרן.

23. וכתב שם שהוא שינה כמ"ש בס' פרי האדמה. והרב (בש"ת יב"א ח"ב חא"ח סי' כ"ט אות ז') מקשה עליו, כי אדרבא פרי האדמה הרי כתב להפך, הוא אמר אנחנו לא אומרים בירושלים ברכת מעין שבע רק במקום שיש בית הכנסת בלבד (ח"א דף י"ז ע"א). אבל יש לו ספר אחר, 'מזבח אדמה' ושם זה כתוב. וזה ט"ס בא"ב. במקום 'פרי אדמה' - 'מזבח אדמה'.

24. זה ביטוי של מזבח אדמה. ומנין למד את זה? מהראב"ד שכתב בהלכות קידוש החודש (פ"ה ה"ז) אני רואה שהמחבר הזה (הרמב"ם) מתפאר הרבה בחוכמת האסטרונומיה, אבל אני לא מאנשיה, כי גם רבותי לא הגיעו אליה. כלומר אל תתלוננו עלי שאני לא אסטרונום, כי גם רבותי (של הראב"ד), לא הגיעו אליה. ואותו דבר אמר מזבח אדמה לגבי הקבלה.

אנחנו אומרים ברכת מעין שבע בגלל המזיקים, וכי אם הבית מלא ספרים, יש יותר מזיקים?! להפך, הרי הספרים מגרשים את המזיקים. א"כ [עיקר הטעם הוא על פי הקבלה] והטעם הזה שהביא הוא טעם חלש, וכתב אותו רק בשביל שלא ישנו את המנהג שנהגו כמו הרש"ש (ולא יהיה ויכוח בין הרש"ש לבין הפשטנים), והבן איש חי אומר שעל פי זה בכל מקום אפשר לומר. וגם יש לנו את המגן אברהם, והתוספת שבת ועוד שהזכרנו, שאומרים שמי שנהג לומר שימשיך לומר. ואבא נהג לומר. ובמיוחד מה שכואב עכשיו, שכולם מתפללים במרפסות וא"כ האם נבטל לגמרי את ברכת מעין שבע, ונאמר שיותר אין מעין שבע?! לכן אנחנו אומרים ברכת מעין שבע בכל מקום שישנם עשרה, כי כל הראשונים עד מרן לא ידעו מהמנהג הזה, ואף אחד לא כתב את זה, והראשון שכתב את זה זה מהר"א אבוהב בשם ספר המנהגות²⁵ (מובא בב"ס ר"ס"ח). וכך נהגו בזמן רבי לוי בן חביב - מהרל"ח ע"ה (סי' קכ"ב), ואחר כך בימי הרש"ש נשתנה המנהג, ובא הבן איש חי ושינה את המנהג גם בעירו. וכך כתב הרב משה לוי ע"ה (מנ"א ח"א עמ' ק"ב) שמי שרוצה לנהוג כמו דעת הבן איש חי יש לו על מה לסמוך. [א"ה]. ואפשר עוד לומר שכאשר יש בתי כנסת, שאר הבתים נחשבים כמקום לא קבוע. אך כשכל בתי הכנסת סגורים, מניני הבתים הם הם בתי הכנסת ולכ"ע שרי לומר 'מעין שבע'. ואחר זמן מצאתי כסברא זו בשו"ת מנחת יצחק ח"י (סי' כ"א). העורך.]

מדוע אנחנו לא אומרים ברכת מעין שבע בליל פסח?

טז. הקשו לי: א"כ מדוע אנחנו לא אומרים ברכת מעין שבע בליל פסח שחל בשבת? אבל התשובה פשוטה מאד, כי שם המקור עתיק מאד, והזכיר אותו רב נסים גאון²⁶ (מובא בטובי"ט סי' תפ"ז), שבליל שימורים לא אומרים מעין שבע. וא"כ

25. לא ידוע מי זה "ספר המנהגות", אבל זה חכם אחרון לפני ר' יצחק אבוהב.

26. אתם יודעים מי זה רב נסים גאון? הוא זה שכתב את הספר "מפתח מנעולי התלמוד", הוא כתב אותו בערבית ותורגם על ידי המדפיסים בוילנא (היינו תלמידי חכמים ותרגמו את

מוקדים לרכישת ספר 'השיעור'

אלעד	ר' יוסי בן קיסמא 41	משפחת ממיה	בתאום מראש	052-7117015
בני ברק	רבי עקיבא 129	משפחת כהן	בתאום מראש	03-6168435
בני ברק	ישיבת כסא רחמים רחוב עזיאל 26	חנות ספרים בישיבה, פתוח מהשעה 12:00 בצהריים		
בני ברק-פרדס כץ	הגנינים 13	משפחת עידאן	בתאום מראש	052-7130552
פתח תקוה, תל אביב	טרומפלדור 52 פ"ת	הרב אמיר כהן	בתאום מראש	050-4128940
בת ים	"אור החמה" רח' הנביאים 50			050-2311542
חולון	התנאים 7	משפ' סעדון		
רחובות	הרצל 140/7	הרב בני רביבו	בתאום מראש	055-9987733
טבריה	טבור הארץ 17/8 כניסה ב	משפחת מאדר	בתאום מראש	053-3115492
מעלות ויישובי הסביבה		הרב זרח כהן	בתאום מראש	054-8492798
עכו ונהריה		הרב דרור חזן	בתאום מראש	058-7618218
צפת, חצור, קרית שמונה		הרב נתנאל בוקר	צה"ל 8/6 צפת	050-4112655
חדרה-עכו		יצחק עטיה	בתאום מראש	054-2425447
רכסים	מרגנית 12	משפחת ציידא	בתאום מראש	0527660537
ירושלים	ראש פינה 5	משפחת כהן	בשעות הצהריים בתיאום מראש	052-7681914 052-7128760
ירושלים	יחנן הסנדלר 10	משפחת כהן	בתאום מראש	052-7675204
ירושלים	קהתי 22 ג. שאול		בתאום מראש	054-8449460
ירושלים	בית האוצר העברי		אגריפס 2	
אשדוד	שד' עזיאל 20/4	משפחת כהן	בתאום מראש	050-4122043
אשדוד	ינאי 8	הרב נהוראי פרוח	בתאום מראש	052-7636092
אשדוד	אדמור מבעלז 19	משפחת כהן	בתאום מראש	054-8410655
אשקלון	חנות מוריה		רחוב העבודה	
אשקלון	ההסתדרות 39/7	משפחת כהן	בתאום מראש	052-7128761
אשקלון	בלפור 39/1	משפחת נעמן	בתאום מראש	08-6455550
קרית גת	הצדיק משטפונש 16/5	משפחת עידאן	בתאום מראש	054-8447187
קרית גת	חנות מחשבה טהורה לתשישי קדושה וספרי קודש, ליד ת. מרכזית הישנה			
קרית גת	מש' הארבל 23	משפחת כהן	בתאום מראש	052-6748693
נתיבות	ויצמן 30/9	משפחת סעדה	בתאום מראש	052-7618785
נתיבות	הרב אבוחצירא 54/2	הרב יוסף חיים נחום הלוי	בתאום מראש	054-8484512
דימונה	רח' בר כוכבא	טל דימרי	בתאום מראש	050-5882272
אילת	נפתון 7052/28	צבי כהן	בתאום מראש	050-4944496

אני לא זז מבית הכנסת עד שיחזרו

יט. וכך ראינו בימינו. השבוע הזה יש אזכרה של רבי חיים חורי צוק"ל שבזמנו הייתה תקופה קשה מאד של השואה, ובאו הגרמנים לעירו גאבס, וציוו עליו: תביא לנו כסף, והביא. תביא לנו זהב, והביא. תביא לנו שמיכות, הביא. תביא לנו בגדים, הביא. הכל הביא להם. ואמרו לו תביא לנו שתי בנות יהודיות, לא הסכים בשום פנים. כעסו, מה הפירוש לא מסכים?! אנחנו נקח אותם בכח. מה יכול היה לומר. הלכו הרשעים האלה ולקחו שתי בנות³⁰. והוא ראה ככה, אמר: **אני לא זז מבית הכנסת עד שיחזרו, ובכה ובכה בדמעות שלי, ופתאום חזרו הבנות.** שאלו אותם איך חזרתם? סיפרו שהגרמנים לקחו אותן, ופתאום הגרמנים ראו שני אריות במדבר שליד "אל-תמה", ופחדו פחד מות והחזירו אותנו. **אנחנו רואים איך התפלה של רבי חיים הועילה אפילו בתקופה קשה כזאת** - ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים". **לדעת את הערך של התפלה.**

רפאני ה' מהקורונה

כ. וגם הפסוק האחרון בהפטרה היום: **"רפאני ה' וארפא, הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה"** (ירמיה י"ז י"ד). **"רפאני ה' - גמטריא קורונה** (רפאני-341, הוי"ה - 26, ביחד זה 367 - כמנין קורונה), **"וארפא" גימטריא רפ"ח ניצוצין.** מה הפירוש? בסידור של אבא בית עובד (ראיתי אותו בילדותי) היה כתוב [בכתב ידן] בברכת רפאנו: **רופא חולי עמו ישראל** יכוין ראשי תיבות רפ"ח, וככה יתוקנו רפ"ח ניצוצין ותבא הרפואה. מאיפה הוא לקח את הכוונה הזאת? ראיתי אחר כך בספר החזיונות של **רבי חיים ויטאל**³¹ (ח"ב אות כ"ג), שפעם אחת אמר לו האר"י בחלום כאשר אתה אומר: **"רופא חולי עמו ישראל"**, ויש לך חולה בבית, תכוון: **"רופא" עם הכולל עולה רפ"ח ניצוצין** (מאתים שמונים ושמונה ניצוצות של קדושה), שכאשר יתוקנו, תבוא הרפואה, אמר לו מהרח"ו בחלום: **למה לכוון "רופא" עם הכולל? נכוון: "רופא חולי עמו ישראל"** ראשי תיבות גמטריא רפ"ח בלי הכולל. אמר לו האר"י: **נכון, ורצייתי שאתה תגיד את זה.** כך כתוב שם. וכנראה אבא לקח את זה משם וכתב בסידורו. וגם כאן רפאני ה' - גימטריא קורונה, וארפא גימטריא רפ"ח. הקורונה הולכת ומתמעטת בעזרת ה', ובני אדם נעשים בריאים יותר. והעיקר שיכבדו את התורה והאמונה. ומחר כ"ג באייר, זה ז"ל **לחודש זיו** - כי אייר זה חודש שנקרא "זיו" (מלכים-א' ו' א'), וכ"ג זה גימטריא זיו. ובעזרת ה' יהיה שלום אהבה וכבוד בעם ישראל.

אסור לאדם להיות כפוי טובה לבורא עולם

כא. והשבוע חל **"יום ירושלים"** וטוב לומר **הלל בלי ברכה אחרי התפלה, או לומר אחרי התפילה "נשמת כל חי"**. ולא להיות "מרובעים" וכפויי טובה, כי **אסור לאדם להיות כפוי טובה לבורא עולם.** אסור לעשות את זה. הקב"ה יכעס עלינו, הכופרים אומרים שזה "כוחי ועוצם ידי" (דברים ה' י"ז), ואילו אנחנו אומרים שזה בא מהשטן? ... זה לא בא מהשטן, השטן לא יכול לגמור מלחמה בששה ימים. **הקב"ה עשה את זה כי הוא אוהב את עם ישראל. ויאהב אותנו ויציל אותנו מכל צרותינו. ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו. אמן ואמן.**

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים **בלוין ובקול ברמה,** וכל הקוראים אחר כך **בעלון בית נאמן** (ב"ה התחילו להדפיס שוב את העלון), וכל ישראל **ששומעים ומתפעלים לטובה,** הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם בבריאות איתנה הצלחה רבה, אושר ועושר וכבוד. אורך ימים ושנות חיים ושלום. וכן יהי רצון ונאמר אמן.

30. ואחת מהם ידועה, כי התקשרה לרדיו ואמר שהיא אחת משתי הבנות.
31. שם הוא רשם את כל החלומות שראה, וכתב את מה שחלם עוד לפני שהלך ללמוד אצל האר"י, וגם את מה שחלם אחר שהתחיל ללמוד, וכמעט כל שבוע היה רואה את האר"י בחלום, והיה שואל אותו כל פעם מתי תבוא הגאולה? והיה אומר לו כל פעם שיחכה, זה מה שיש.

פעם אחת בשנה בכל העולם כולו לא אומרים. ואמנם יש על זה ויכוח אבל אנחנו תופסים שלא אומרים. אבל הדין הזה שלא לומר מעין שבע בבית חתנים ואבלים, למה אף אחד לא כתב את זה לפני כן? **לכן מי שרוצה לסמוך על הבן איש חי יכול להגיד, ומי שרוצה שלא להגיד, וכי אני פוסק לו לומר נגד מרן? שיעשה מה שהוא רוצה.**

כי אתה שומע תפלת כל פה

יז. בפרשת בחוקותי נאמר: **"ונתתי גשמיכם בעתם"** (ויקרא כ"ד). נתתי גשמיכם בעתם ראשי תיבות **נגב.** מה הכוונה? שגם בארץ הנגב בדרום ארץ ישראל, שהיא מנוגבת וחסרה מגשמים, גם בה יהיה גשם. וזה מעשה שהיה, היה אחד שהוא חילוני גמור - ראש הממשלה הראשון בישראל, דוד בן גוריון (בילדותו אולי למד משהו, אבל בגיל חמש עשרה הלך בדרך אחרת). פעם ביום כיפור (הוא היה בשדה בוקר) היו לו געגועים ליום כיפור ונזכר בילדותו, והלך לבית הכנסת, (לא בבוקר, אלא בניעילה), ושמע אותם אומרים **"אבינו מלכנו"**, וביקש מהם תנו לי לומר אחד, אמרו לו טוב, תגיד אחד, ואמר: **"אבינו מלכנו תנו מים לנגב ולערבה"**. ובשמים אמרו מגיע לו כמו מנשה מלך ישראל²⁷, אותו דבר בן גוריון, הוא לא היה בסדר אבל התפלל שירד גשם. והיום ברוך ה' יורד גשם בבאר שבע. וזהו: **"ונתתי גשמיכם בעתם"** - ראשי תיבות **נגב.**

פורים סרגוסה

יח. ויש לנו בהמשך: **"ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, לא מאסתים ולא געלתים לכלותם"** (ויקרא כ"ו מ"ד), יש סיפור ידוע שמשמר שערות, וכתוב ב"מגילת סרגוסה"²⁸, מסופר שם על נס גדול שקרה שם בין הגירוש הראשון שהיה בספרד בשנת קנ"א, לבין הגירוש האחרון שהיה בשנת רנ"ב, בשנת ה' אלפים ק"ף²⁹. שהיה מומר אחד שגילה סוד למלך, אמר לו כל שנה כשהמלך מגיע ליהודים, הרבנים יוצאים לקראתך עם ספרי תורה, כדי לכבד אותך, ואני יודע שהספרי תורה האלו ריקים, כי הם מוציאים משם את הקלף, ואין בהם כלום. המלך כעס, ככה הם עושים? אני אראה להם. מה עשה? הודיע שבוע הבא הוא רוצה לבוא לבקר את היהודים, וכולם רצו לצאת עם הספרי תורה, וכיון שלא ידעו את הסוד הזה הורידו את כל הקלפים, אבל באותו לילה שלפני המפגש עם המלך, הגבאי של בית הכנסת חלם שמישהו אומר לו: **"לך תחזיר את הקלפים לספר התורה!"**, וכך בכל בתי הכנסת - שנים עשר במספר, כולם החזירו את הקלפים לנרתיקים, ולא ידעו את הסיבה. למחרת בא המלך וצוה: תראו לי מה כתוב אצלכם! והרבנים פחדו פחד מות, אם יפתחו המלך יראה שאין כלום. אז המלך צוה לעבדיו: **"תפתחו את הספרי תורה!", ופתחו וראו שהקלפים שם, וכולם פתוחים בפסוק: "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפרי בריית איתם, כי אני ה' אלוהיהם"**. הקדוש ברוך הוא אומר להם, אני אוהב אתכם, ואפילו שזה זמן גזירה של גירוש ספרד הראשון והשני, אני אוהב את ישראל!

זה ולפעמים טעו בתרגום. פעם פעמיים או שלוש, וכל פעם שהגמרא אומרת משהו, ורש"י אומר לא ידעתי מה המקור לזה, רב נסים גאון מגלה את זה. והוא היה בתקופת רבנו חננאל.
27. מנשה בן חזקיהו היה עובד עבודה זרה כל ימי חייו, ויום אחד לקח אותו נבוכדנצר ועשה אותו קב... התחיל מנשה להתפלל לכל העבודות זרות שבעולם, ושום דבר לא עזר לו, פתאום נזכר: בילדותי אבא אמר לי תגיד "שמע ישראל", ואני אניגד עכשיו "שמע ישראל", ואם זה אמת הוא יציל אותי. וכך היה, נעשה לו נס. והרב עובדיה ע"ה היה אומר שהביאו לו מטוס זעיר ללא טייס, והעיפו אותו עד המקום שלו... "ידע מנשה כי ה' הוא האלוהים" (דברי הימים-ב' ל"ג, א'). וכאשר התפלל, מלאכי השרת אמרו לקדוש ברוך הוא: רשע כזה אל תקבל את התפילה שלו, אמר להם הקב"ה: אני מחזיר אותו. ועל זה רמז דוד: **תוציאני מרשת זו טמנו לי (תהלים ל"א, ה) ראשי תיבות מטוס זעיר ללא טייס.**

28. וראיתי אותה בחוץ לארץ אצל יהודי אחד ששמו **דוד חי קושטא,** ומסתמא הגיע מליורנו (הוא היה מהגרנא), שראה את המגילה הזאת לאבא, ואמר לו שכל שנה הם קוראים אותה.
29. **אצל הרב גנוט** שיהיה בריא תראו את זה (בלוח דבר בעתו בתאריך י"ז שבט), הוא הביא את התאריך, וגם את המגילה כולה הביא.

נולנו חייבים שמירה בזמן הזה!

שיערי רפואה שלמה שיערי ברכה והצלחה

ביום חג השבועות בפרוס אילת השחר -
המסמלת את גאולתם של ישראל - את כנפיה,
אחרי עמל לילה שלם בתורה מתוך קדושה וטהרה וכהכנה לקבלת התורה,
לפני שנקרא על מעמד מתן תורה בהר סיני שנתרפאו בו כל החולים,
ברגעים עטורי הוד אלו מתעוררים אותם השפעות שהיו אז וקול
השופר הולך וחזק,

בעלות של
26 ש"ח לכל שם

יאצילו ויעתירו

רבני הישיבה על כל התורמים
והמסייעים למוסדותינו הקדושים בהקמת התורה והפצתה
בכל אתר ואתר.

נולנו מחייגים נעת: 08-6727523

בעמדות "נדריים פלוס" | באתר המוסדות: yhr.org.il

<https://www.matara.pro/nedarimplus/online/?mosad=7000236>

ברוך אשר יקים את התורה הזאת

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א ל"ע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 164

מי בתמונה?

הלכה נאמנה

א. יש לאכל דברי חלב בשבועות (הרמ"א סימן תצ"ד סעיף ג' ובמשנה ברורה שם ס"ק י"א), כי התורה נמשלה לחלב, "דבש וחלב תחת לשונך" (שיר השירים פרק ד' פסוק י"א). "בחיו"ל בתנ"ך לא היה לנו חלב כשר, כי היו לוקחים מהחנות, והרי זה חלב שחלבו כבדי ואין ישראל רואהו, ומרן השלחן ערוך (ביורה דעה סימן קט"ו) אומר שזה אסור (ובתנ"ך נהגו בזה פדעת הפרי חדש (שם סעיף קט"ו), ובגד"ה נהגו כמרן), אז מה אבא וצ"ל עשה? הוא היה לוקח "רוזאטה" שזה חלב שקדים, והוא נראה כמו חלב ממש. (אבל אל תאכל בשר בבקר, כי אחר

למען תספר

"חסידים הראשונים היו נוהגים להיות ערים בלילה הזה"
המדרש (שיר השירים רבה פרשה א' אות נ"ו) אומר שבביל מתן תורה בני ישראל היו ישנים, והקדוש ברוך הוא העיר אותם בבקר ב"קלות וברקים וענן כבד וקל שפר חזק מאד" (שמות פרק י"ט פסוק ט"ו), ולמה כל הרעש הזה? כדי להעיר אותם שיקומו, ויש מסבירים שבני ישראל ישנו בבביל שייכלו להתרפז מחר בבקר, וישמעו כל אות וכל מלה וכל הברה, לכן הם אמרו אם לא נישן עכשו בלילה, בבקר יהיה "ראשנו עלינו כפךמל" ולא נשמע כל מלה

ידע ידע

אחרי סעדת חג השבועות ביום, יש הרבה מה ללמוד. אנשים לא יודעים שיש למועד ביום הזה, וכנראה במדינות אחרות לא היו קוראים את זה, אבל במוקדו ותנ"ך וג'רפא ואלג'יר היו להם "אזהרות" [תנ"ך מצות בשריה, לחג השבועות] ארכות של רבי יצחק בר רבאון, וימי שלא טעם את טעם האזהרות האלה לא טעם טעם שירה מעולם. לראות את האמנות הפינתה שהיתה אצל חכמי ספרד, לוקחים פסוק שמדבר על נושא אחר לגמרי ומשפצים אותו בפיטו, ואתה לא מרגיש שזה מדבר על נושא אחר והוא העביר אותו לנושא פאן. **אחר כך לומדים "משלי"**, אמנם זה ספר נדיר והרבה מהראשונים לא היו רגילים בו, אבל היה לנו מנהג מדורות לקרא ביום חג השבועות כל ספר משלי, ואולי בכל יחדות ספרד נהגו בזה, והטעם לזה, כי שבועות זה יום מתן תורה, ומשלי מלמד דרך ארץ, והרי "דרך ארץ קדמה לתורה" (תנא דבי אליהו רבה פ"א). אמנם אין הרבה פסוקים במשלי (ס' הכל 915 פסוקים), וכל אחד יקרא פרק בקול בתורה, וגומרים את זה. בג'רפא נוהגים בזמנים האלה של העמר לקרא בין מנחה לערבית פרק אחד או שניים, עם המנגינה והמסורת שלהם [א"ה. וכן כתב רבי משה אלישר (ויקרא כ"ג ט') שהנהיגו קדמוניו להגות בימים אלו במשלי ואת (הגאון מוילנא לפני שנספר, צנה שהספר הראשון שיפסיו מכתבי ידו היה פרוטו למשלי, ואפילו שיש לו חברים על השלחן ערוך והקבלה וכו', כי הוא כל כך החשיב את משלי). אמנם בן איש חי (שנה ראשונה פרשת במדבר אות ו') מןכיר רק למועד תהלים בחג השבועות. והטעם כי כתוב בתלמוד הירושלמי (חגיגה פרק ב' הלכה ג') שדוד המלך נפטר בחג השבועות, וזה מובא בתוספות (חגיגה דף י"ו עמוד א' בדיבור המתחיל אף עצרת. ועיי' בהקדמותי לכן איש חי

ס), לכן מעוררים את זכותו. אבל אם נקרא כל התהלים לא יהיה לנו זמן לאזהרות ומשלי, ולכן אנחנו מחלקים את התהלים בין פלם (ויש חוברות קטנות של התהלים), ותוך עשר דקות גומרים הכל, ויש גם למועד "מגלת רות", שיש לה מנגינה יפה מאד (והמנגינה של תנ"ך יפה יותר משל ג'רפא). אבל אין לנו זמן ללמוד הכל, ולכן משתדלים ללמוד בליל שבועות פסוקי תנ"ך של "קראי מועד" [כנניו של סדר למועד ליל שבועות ולי לישוענא רבה] ולא כדאי להחליף את הלמוד הזה אלא ללמוד כמו שנהגו בכל הדורות. וימי שרצה ללמוד עוד דברים ללמוד אחרי זה, אבל לפחות ילמד את התנ"ך. ויש גם מגלת רות. ואצלנו התלמידים ביישיבה שהיו בריאים קוראים כל התנ"ך של תקון ליל שבועות במנגינה, ובכל ספר מחליפים את המנגינה הראויה לו. ואם היה מתר להקליט היו מקליטים כל התנ"ך של ליל שבועות, וכל אחד היה שומע כמה מנגינות יפות שנשמרו במסורת הדורות. אבל היום נשכח הכל. פעם רבי שמחה צירקין ז"ל אמר לי: "אין מישוה שידע את המנגינה של התהלים, ואולי האדמו"ר [מליובאוויטש] יודע את זה, כלי האי ואולי". אבל אצלנו יש מסורת של דורות, של קריאת תהלים עם מנגינה. השתפכות הנפש שיש בתהלים אין כמוהם בעולם, וגם אם תקרא את כל הפיוטים ותקד ותשיר אין דומה לזה, כי המלים של התהלים מיוחדות במינן. אם יבא אדם ויאמר "אני אחבר ספר כמו התהלים", נאמר לו: אתה לא מגיע לקרסליו של דוד המלך, אל תחבר פלום, ותשאיר אותנו עם דוד המלך... (גליון 164 אותיות י"א י"ב, וגליון 15 אות כ"ה - ספר השיעור עמוד רע"ז, וגליון 112 אות י"ז, וגליון 113 אות כ"ד).

מפי ה'. ואומר המגן אברהם (תחילת סימן תצ"ד) שבבביל לתקן את הדבר הזה שבני ישראל ישנו, תקנו **בדורות האחרונים שלא לישן בליל שבועות**. והמנהג הזה אין לו מקור לא בגמרא, לא במדרש ולא בראשונים, אלא בהר בקלבד, בהר (פרשת אמור דף צ"ח עמוד א') כתוב "חסידים קדמא" - חסידים הראשונים היו נוהגים להיות ערים בלילה הזה. אבל בימי הראשונים לא היה ידוע הדבר הזה להשאר ערים כל הלילה.

ומרן [רבנו יוסף קארו - השלחן ערוך] כשהיה בחוץ לארץ (באנדרינופול שבטורקיה) **היה נשאר ער בשני הלילות** [שבחוץ לארץ החג הוא יומים], ופעם לא היה לו מנין בלילה הראשון, אבל כל המשתתפים שם זכו לשמע אף הפלאה שנבאר מקריאת המשניות שלו מדבר אתו, והיה נשמע פאלו הקול יוצא מגרונו וזה לא הקול שלו אלא של המלאך, והוא אומר לו: "אשריכם שאתם מרמים את השכינה מעפר, ואני אזהר אתכם לעלות לארץ ישראל". אחר כך כשבאו שאר הלומדים ביום אמרו להם: "הפסדתי אתמול חויה גדולה מאד", ובלילה השני היה למרן מנין יותר, וכלם שמעו דברים מיוחדים יותר. (אבל הם למדו סדר למועד קצת שונה משלנו, כי הם למדו גם משניות, אבל רבנו הארי" תפון מה שאנו קוראים היום, ולפי הקבלה אין ללמוד משניות בלילה זה). (גליון 14 אותיות א', ג', ד', ז' - ספר השיעור עמוד רמ"א, וגליון 65 אותיות א' - ג', וגליון 162 את ט"ו)

חיבה

היתכן שפורים יחול בחודש שבט?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב הפירוש והלוחים מהגיליון הקודם, ישורט 100 כס"ל בשבוע הקא.